COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 13.12.2019
COM(2019) 629 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

în temeiul articolului 278a din Codul vamal al Uniunii, privind progresele înregistrate în dezvoltarea sistemelor electronice prevăzute în cod

{SWD(2019) 434 final}

Cuprins

1. INTRODUCERE 2
2. CONTEXT 3
3. PREZENTARE GENERALĂ A PROGRESELOR ÎNREGISTRATE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE SISTEMELE ELECTRONICE PREVĂZUTE ÎN CVU 3
4. CONCLUZIE 10

1. INTRODUCERE

Codul vamal al Uniunii (CVU)[1], principalul cadru juridic pentru normele și procedurile vamale pe teritoriul vamal al UE, prevede trecerea completă la un mediu fără suport de hârtie pentru formalitățile vamale. Utilizarea sistemelor electronice pentru toate interacțiunile dintre operatorii economici și autoritățile vamale determină reducerea costurilor administrative și a birocrației și consolidarea rolului vămilor în sprijinirea competitivității întreprinderilor europene. În același timp, procesele automatizate din cadrul sistemelor electronice permit o colaborare consolidată între autoritățile vamale și interoperabilitatea dintre diferitele sisteme electronice, care ar trebui să ofere o mai bună protecție a intereselor financiare și economice și o protecție sporită împotriva fraudei, a riscurilor de securitate și siguranță și a practicii alegerii celui mai favorabil punct de import.

Pentru a atinge acest obiectiv, CVU solicită Comisiei Europene și statelor membre să modernizeze majoritatea sistemelor electronice existente, să interconecteze unele dintre aceste sisteme la nivel transeuropean și să introducă o serie de sisteme noi pentru a finaliza automatizarea completă a procedurilor și formalităților vamale. Articolul 280 din CVU se referă la obligația de a stabili un program de lucru privind CVU[2] care să enumere toate proiectele și sistemele CVU, precum și datele prevăzute pentru instalare. În total, programul de lucru privind CVU definește modernizarea sau crearea a 14 sisteme transeuropene și a trei sisteme exclusiv naționale.

Acest prim raport anual al Comisiei privind progresele înregistrate în dezvoltarea sistemelor electronice descrie evoluțiile înregistrate de la intrarea în vigoare a CVU. În acest scop, raportul se bazează pe programul de lucru privind CVU, care stabilește un calendar etapizat și coerent ce reflectă etapele dezvoltării pentru fiecare dintre cele 17 sisteme electronice și care este considerat scenariul de referință pentru raportarea progreselor.

Proiectele enumerate în programul de lucru privind CVU pot fi împărțite în trei categorii de sisteme:

i) 11 sisteme centrale transeuropene care urmează să fie dezvoltate sau modernizate de către Comisie (adesea fiind nevoie, de asemenea, ca statele membre să dezvolte sau să modernizeze sistemele naționale);
ii) trei sisteme transeuropene descentralizate care trebuie să fie dezvoltate sau modernizate de către Comisie, dar care au o componentă națională majoră ce trebuie implementată de statele membre, precum și
iii) trei sisteme naționale care trebuie să fie dezvoltate sau modernizate de către statele membre însele.

Prezentul raport analizează progresele înregistrate pentru toate cele trei tipuri de sisteme și prezintă, de asemenea, obiectivele care trebuie îndeplinite de fiecare proiect, structura proiectului și abordarea planificării. Pe această bază, raportul evidențiază potențialele întârzieri, precum și măsurile de atenuare preconizate. Evaluarea generală a progreselor înregistrate în punerea în aplicare a programului de lucru privind CVU este prezentată succint în secțiunea de concluzii a prezentului raport.

[1]CVU a fost adoptat la 9 octombrie 2013 prin Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului. Pachetul legislativ aferent constă în următoarele acte: actul delegat al CVU, actul de punere în aplicare al CVU, actul delegat tranzitoriu al CVU, actul de punere în aplicare al CVU privind modalitățile tehnice și programul de lucru privind CVU.

[2]Articolul 280 din CVU și Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/578 a Comisiei, care este în prezent în curs de actualizare.

2. CONTEXT

CVU a intrat în vigoare la 1 mai 2016 și a stabilit data de 31 decembrie 2020 ca termen-limită inițial pentru finalizarea progresivă a lucrărilor în ceea ce privește tranziția și implementarea sistemele informatice. Articolul 278 din CVU prevede că sistemele electronice și cele bazate pe suport de hârtie existente pot fi utilizate în continuare în scopul finalizării formalităților vamale (așa-numitele „măsuri tranzitorii") până la data la care devin operaționale sistemele electronice relevante noi sau modernizate prevăzute în cadrul CVU.

La începutul anului 2019[3], Consiliul și Parlamentul European au adoptat un regulament care stabilește noi termene pentru anii 2020, 2022 și 2025 pentru încetarea utilizării măsurilor tranzitorii și, prin urmare, sistemele electronice relevante trebuie să fie instalate până la aceleași termene. Articolul 278a prevede obligativitatea Comisiei Europene de a prezenta un raport anual privind progresele realizate în instalarea sistemelor rămase neimplementate.

Întrucât primul raport anual trebuie transmis până la 31 decembrie 2019, Comisia a decis să colecteze informații cu privire la aceste progrese **pe baza (1) rapoartelor pe care statele membre sunt obligate să le prezinte de două ori pe an și (2) a unui sondaj distribuit în cadrul serviciilor sale și statelor membre**. În sondaj, persoanelor intervievate li s-a solicitat să indice orice întârzieri cunoscute survenite în calendarele de planificare în legătură cu sistemele electronice. Planurile naționale, precum și informațiile privind progresele înregistrate din sondajul realizat în statele membre reflectă în principal situația de la sfârșitul lunii iunie 2019. Datele obținute în urma sondajului sunt atât cantitative, sub formă de termene și obiective de etapă îndeplinite sau nu, cât și calitative, sub formă de descrieri detaliate privind provocările întâlnite, riscurile anticipate și complexitatea estimată a proiectelor.

3. PREZENTARE GENERALĂ A PROGRESELOR ÎNREGISTRATE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE SISTEMELE ELECTRONICE PREVĂZUTE ÎN CVU

Activitatea de dezvoltare a sistemelor informatice implică mai multe etape. În primul rând, se elaborează o analiză a rentabilității, care furnizează explicații privind justificarea proiectului și definește cerințele bugetare. De regulă, analiza rentabilității ar include contextul economic, descrierea problemei, descrierea și sfera de aplicare a proiectului, soluțiile alternative posibile, costurile și calendarul. În continuare, se elaborează un document strategic, care furnizează informații mai detaliate referitoare la definirea proiectului în ceea ce privește structura, costurile, intervalul de timp și riscurile, precum și informații privind obiectivele de etapă, rezultatele și organizarea proiectului. Ulterior, se utilizează modelarea proceselor economice (business process modelling), practica prin care procesele economice din legislație sunt reprezentate grafic în fluxuri de proces sau modele de proces și care este utilizată pentru a contribui la elaborarea specificațiilor funcționale ale sistemelor. Avantajul reprezentării grafice a modelelor de proces este acela că permite o înțelegere și o analiză comune. În acest context, sunt elaborate specificațiile tehnice care identifică mai în detaliu modul în care va fi construit sistemul, structura care va fi utilizată, mesajele care vor fi transmise de operatorii economici, interfețele cu alte sisteme, planurile de testare etc.

[3] Regulamentul (UE) 2019/632 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013 în vederea prelungirii utilizării tranzitorii a altor mijloace decât tehnicile de prelucrare electronică a datelor prevăzute în Codul vamal al Uniunii (JO L 111, 25.4.2019, p. 54-58).

Comisia și statele membre se reunesc în mod regulat pentru a elabora și a aproba aceste documente de proiect pentru fiecare sistem transeuropean, proces ce implică în mod sistematic consultări cu comunitatea comercială prin intermediul Grupului de contact pentru comerț. O provocare majoră o reprezintă asigurarea unei funcționări continue, fără probleme, a sistemelor existente în timp ce noile sisteme sunt în curs de dezvoltare, precum și asigurarea unor tranziții fără sincope în domeniul informatic de la sistemele existente la cele modernizate. Acest aspect este esențial pentru ca operațiunile comerciale și vamale să nu fie întrerupte.

Comisia a modernizat sau a instalat cu succes șase sisteme centrale și va finaliza alte două sisteme centrale până la 31 decembrie 2020. Astfel, până la sfârșitul anului 2020, Comisia va fi finalizat în total opt dintre cele 14 sisteme transeuropene pentru care este responsabilă. Cele șase proiecte transeuropene rămase, dintre care trei sunt descentralizate și includ componente majore ce urmează a fi finalizate de statele membre, respectă termenele convenite în contextul CVU, al programului de lucru privind CVU și al PSM-V 2019 (Planul strategic multianual pentru domeniul vamal 2019). Activitățile desfășurate până în prezent de Comisie reprezintă aproximativ 62 % din lucrările sale de dezvoltare prevăzute a fi finalizate până în 2025, astfel cum sunt reprezentate în graficul de mai jos.

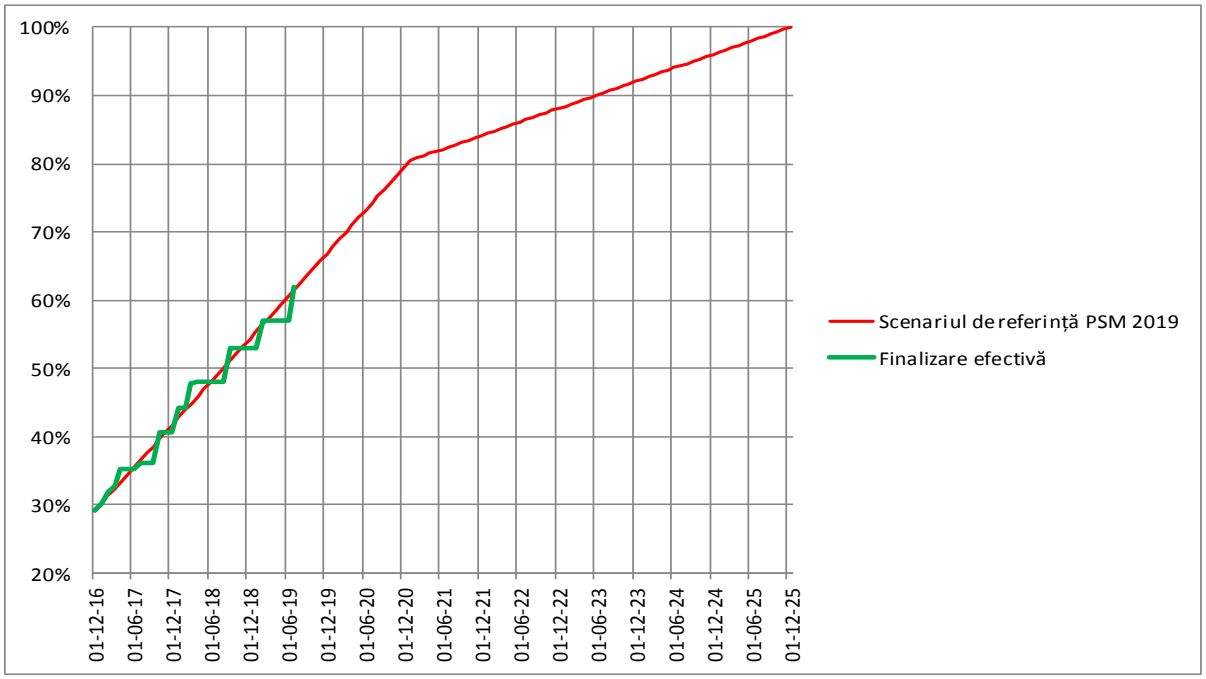

Figura 1: Procentul de îndeplinire a sarcinilor Comisiei în punerea în aplicare a programului de lucru privind CVU

Statele membre urmează să finalizeze modernizarea celor trei sisteme naționale până în 2022, cu excepția componentei de export a sistemului național de regimuri speciale, care este strâns legată de sistemul transeuropean automatizat de export și, prin urmare, ar trebui instalată în același timp cu acest din urmă sistem.

Cele șase sisteme centrale transeuropene finalizate (sisteme noi și modernizări) sunt următoarele:

- **Sistemul exportatorilor înregistrați în cadrul CVU** - *REX* (nou)**:** pune la dispoziție informații actualizate privind exportatorii înregistrați stabiliți în țările SGP (țările care beneficiază de sistemul generalizat de preferințe tarifare al UE care oferă acces preferențial la piața UE) și operatorii din Uniunea Europeană care exportă în țările SGP și în anumite alte țări. O primă fază a sistemului, REX1, a fost implementată în 2015 chiar înainte de intrarea în vigoare a CVU, iar sistemul complet, REX2, **a fost instalat cu succes în 2018**.
- **Deciziile vamale din cadrul CVU -** *SDV* (nou): urmărește să armonizeze, în întreaga Uniune, procesele de luare a deciziilor vamale referitoare la aplicarea legislației vamale, prin oferirea posibilității de a transmite cererile pe cale electronică printr-un portal european vamal unic al comercianților, prin facilitarea consultărilor între autoritățile vamale pe parcursul perioadei de luare a deciziilor și a gestionării procesului de autorizare. Acest sistem **a fost instalat cu succes în 2017**.
- **Accesul direct al comercianților la sistemele europene de informații** – *UUM&DS* (Gestionarea uniformă a utilizatorilor și semnătură digitală) (nou): urmărește să ofere un mijloc tehnic de autentificare și gestionare la nivel de utilizatori a operatorilor economici și permite punerea în aplicare a accesului armonizat la nivelul UE al comercianților la diferitele sisteme vamale electronice prevăzute în CVU. Acest sistem **a fost instalat cu succes în 2017.**
- **Modernizarea sistemului de înregistrare și identificare a operatorilor economici** – *EORI* (modernizare): urmărește să asigure o modernizare minoră a sistemului existent care permite înregistrarea și identificarea operatorilor economici din Uniune și a persoanelor din țări terțe care desfășoară activități în domeniul vamal în Uniune. Această modernizare a sistemului existent **a fost implementată cu succes în 2018**.
- **Supraveghere 3 în cadrul CVU** – *SURV3* (modernizare): urmărește să modernizeze, în vederea alinierii la cerințele CVU, baza de date existentă care înregistrează și centralizează toate datele comerciale ale UE (importuri și exporturi) furnizate zilnic de autoritățile vamale naționale**.**. Această modernizare a sistemului existent **a fost implementată cu succes în octombrie 2018**. Cu toate acestea, pentru implementarea completă a acestui proiect este nevoie de instalarea sistemului modernizat de import și export al statelor membre (a se vedea proiectele de mai jos).
- **Informații tarifare obligatorii** – *ITO* în cadrul CVU (modernizare): urmărește alinierea cu normele CVU a bazei de date care datează de mult timp și conține toate informațiile tarifare obligatorii emise de autoritățile vamale ale statelor membre. Etapele 1 și 2 au fost finalizate în octombrie 2017. A doua fază a înregistrat o întârziere de două trimestre în faza de elaborare. Cu toate acestea, planificarea generală și-a respectat termenele, iar sistemul EITO aliniat din cadrul CVU **a fost finalizat în octombrie 2019**. Acest lucru a implicat și construirea accesului la acest sistem prin Portalul vamal al UE pentru comercianți.

Cele două sisteme centrale transeuropene care ar trebui finalizate până la 31 decembrie 2020 în conformitate cu articolul 278 alineatul (1) din CVU sunt:

- **Sistemul pentru operatorii economici autorizați** – *AEO* în cadrul CVU (modernizare): urmărește îmbunătățirea proceselor operaționale legate de cererile și autorizațiile AEO, luând în considerare modificările legislative ale CVU. Faza 1 a fost finalizată la 5 martie 2018, iar faza 2 partea 1 a fost finalizată la 1 octombrie 2019, inclusiv noile cerințe ale CVU privind transmiterea pe cale electronică prin intermediul Portalului vamal al UE pentru comercianți și modificările legate de procesul decizional. Faza 2 partea a 2-a (procese ulterioare) **este planificată pentru 16 decembrie 2019**.
- **Fișe de informații pentru regimuri speciale** – *INF* în cadrul CVU (nou): dezvoltă un nou sistem pentru a sprijini și a optimiza procedurile de gestionare a datelor și prelucrarea electronică a datelor necesare în legătură cu formalitățile vamale cunoscute sub numele de regimuri speciale. Specificațiile tehnice au fost finalizate la 30 iunie 2018. Nu au fost identificate riscuri pentru **instalarea preconizată a avea loc până la 1 iunie 2020**.

Cele trei sisteme ale statelor membre al căror termen este 31 decembrie 2022 în conformitate cu articolul 278 alineatul (2) din CVU sunt următoarele:

- **Notificarea sosirii (*NS*), notificarea prezentării (*NP*) și depozitarea temporară (*DT*)** în cadrul CVU (modernizare): definește automatizarea proceselor la nivel național în ceea ce privește notificarea sosirii mijloacelor de transport, notificarea prezentării mărfurilor și declarațiile de depozitare temporară, astfel cum sunt descrise în CVU, și sprijină armonizarea între statele membre în ceea ce privește schimbul de date dintre operatori și vamă. Belgia a pus bazele unei inițiative de colaborare cu alte 12 state membre interesate, cu scopul de a elabora specificații. O echipă de experți, cofinanțată prin programul Vamă 2020, va continua să furnizeze documentația tehnică corespunzătoare. Până în prezent nu s-au înregistrat întârzieri. Cu toate acestea, câteva state membre au semnalat riscuri de întârzieri, astfel cum reiese din planificarea națională a statelor membre și din informațiile acestora privind progresele înregistrate.
- **Sistemele naționale de import** – *SNI* în cadrul CVU: (modernizare) urmăresc punerea în aplicare a tuturor cerințelor în materie de proceduri și de date care decurg din CVU și care se referă la importuri. Statele membre trebuie să elaboreze specificații tehnice la nivelul lor ca un prim pas spre finalizarea sistemelor. Statele membre au informat Comisia că aceste specificații sunt în curs de elaborare și că ar trebui să fie finalizate până la diverse date până la 1 iulie 2021. Până în prezent, nu au fost raportate întârzieri în ceea ce privește termenul stabilit pentru anul 2022.
- **Regimuri speciale** (*RS*) în cadrul CVU (modernizare): urmărește să armonizeze și să faciliteze regimurile speciale (antrepozitare vamală, destinație finală, admitere temporară și perfecționare activă și pasivă). Statele membre vor trebui să pună în aplicare, în sistemele lor naționale, toate modificările CVU care sunt necesare pentru aceste regimuri speciale. Prima componentă (export) a regimurilor speciale va fi pusă în aplicare conform și în cadrul proiectului privind sistemul automatizat național de export (AES) din cadrul CVU (cu termen în 2025), în timp ce a doua componentă (import) va face parte din modernizarea sistemelor naționale de import (cu termen în 2022). Cinci state membre au început să lucreze la specificațiile

tehnice pentru componenta 1. Cinci state membre au finalizat specificațiile tehnice pentru componenta 2, în timp ce în alte opt state membre acestea se află în curs de elaborare. Elemente precum funcționalități noi, o nouă structură de date și o perioadă de tranziție contribuie împreună la complexitatea acestui proiect. În plus, întârzierile pot fi generate de interdependențele cu AES și cu modernizarea sistemelor naționale de import. Până în momentul de față, nu s-au materializat riscuri, iar primul termen este în prezent 2022.

Cele șase proiecte transeuropene cu structura lor specifică, care necesită, în unele cazuri, o combinație de componente centrale și naționale sau care sunt legate de un sistem național și care conțin uneori mai mult de o fază sau de o componentă de proiect, al căror termen este 31 decembrie 2025 în conformitate cu articolul 278 alineatul (3) din CVU, sunt următoarele:

- **Gestionarea garanțiilor** – *GUM* în cadrul CVU (nou): urmărește să permită alocarea și gestionarea în timp real în întreaga UE a garanțiilor vamale globale pe care comercianții le depun acolo unde există riscul să nu fie plătite taxele. Specificațiile tehnice sunt planificate să fie finalizate până la 30 septembrie 2022 pentru componenta 1 a proiectului legată de *GUM transeuropean* și până la 30 noiembrie 2024 pentru componenta 2 a proiectului legată de *sistemul național de gestionare a garanțiilor*. Proiectul abia a început.

- **Modernizarea sistemului de control al importurilor** – *ICS2* în cadrul CVU (modernizare): are drept scop consolidarea siguranței și a securității lanțului de aprovizionare prin îmbunătățirea calității datelor, a fișierelor de date, a disponibilității datelor și a schimbului de date în ceea ce privește notificările prealabile sosirii („declarații sumare de intrare”) și informațiile aferente referitoare la riscuri și controale. Specificațiile tehnice au fost finalizate la 30 iunie 2018, astfel încât lucrările se desfășoară în termenele prevăzute și nu sunt raportate riscuri de întârziere. Proiectul va fi executat în trei părți, pentru a permite o tranziție fezabilă pentru fiecare mod de transport.

- **Dovada statutului unional** – *PoUS* în cadrul CVU (nou): va stoca, va gestiona și va extrage toate declarațiile pe care le furnizează comercianții pentru a dovedi statutul unional al mărfurilor lor. Acest proiect poate fi implementat fie la nivel central, fie la nivel național, dar multe state membre și-au exprimat în mod explicit intenția de a utiliza sistemul central dezvoltat de Comisia Europeană. Având în vedere dependența dintre punerea în aplicare a manifestului vamal al mărfurilor din cadrul CVU ca dovadă a statutului unional și implementarea ghișeului unic european în domeniul maritim, proiectul trebuie executat în două faze pentru a se evita incoerența și pentru a se reduce riscurile. Statele membre care preferă să instaleze o componentă a sistemului la nivel național au raportat că au întâmpinat dificultăți în a anticipa dacă implementarea va respecta calendarul indicat în programul de lucru, din cauza fazei incipiente în care se află proiectul.

- **Vămuirea centralizată pentru import** – *CCI* în cadrul CVU (nou): urmărește să coordoneze, între birourile vamale implicate, prelucrarea declarațiilor vamale și autorizarea acordării liberului de vamă mărfurilor, astfel încât operatorii economici să își poată centraliza activitățile cu autoritățile vamale. Sistemul se va baza pe noile sisteme naționale de import și va permite o funcționare automatizată a procesului de vămuire centralizată la nivel european. Specificațiile funcționale pentru faza 1 a CCI au fost aprobate în martie 2019, astfel încât proiectul se desfășoară conform planificării. Specificațiile tehnice ar trebui să fie finalizate până la 30 septembrie 2020 pentru faza 1 și până la 30 iunie 2022 pentru faza 2.

- **Modernizarea noului sistem computerizat de tranzit** – *NCTS* în cadrul CVU (modernizare): noul sistem computerizat de tranzit aliniază sistemul de tranzit al Uniunii și sistemul de tranzit comun existente la noile cerințe ale CVU, realizând alinierea schimburilor de informații la cerințele în materie de date prevăzute în CVU și modernizarea și dezvoltarea interfețelor cu alte sisteme. Până în prezent, nu au fost înregistrate întârzieri pentru *faza a 5-a a NCTS*, specificațiile tehnice au fost finalizate în decembrie 2019 și proiectul se desfășoară, în prezent, conform planificării. Planul este de a finaliza analiza rentabilității pentru *faza a 6-a a NCTS* (interconexiunea cu alte sisteme) în 2020.
- **Sistemul automatizat de export –** *AES* în cadrul CVU (modernizare atât a sistemului transeuropean existent, cât și a sistemelor naționale de export existente): vizează punerea în aplicare a cerințelor CVU referitoare la exportul și ieșirea mărfurilor. Proiectul legat de *AES transeuropean* (componenta 1 a proiectului) implică punerea în aplicare a simplificărilor introduse prin CVU aduse comerțului, pentru a facilita exportul de mărfuri pentru întreprinderile europene, cum ar fi vămuirea centralizată, și a obligațiilor prevăzute de CVU privind o mai bună monitorizare a mărfurilor care ies de pe teritoriul vamal al UE, în scopul prevenirii fraudei. Până în prezent, nu s-au înregistrat întârzieri, specificațiile tehnice pentru componenta 1 (AES transeuropean) au fost finalizate în decembrie 2019 și proiectul se desfășoară, în prezent, conform planificării. Pentru componenta 2 a proiectului referitoare la *modernizarea sistemelor naționale de export*, specificațiile tehnice ar trebui finalizate până la 1 septembrie 2022. Statele membre ar trebui să finalizeze componenta de export a sistemelor lor de regimuri speciale (a se vedea mai sus) în același timp cu AES.

Riscuri de întârzieri

În 2018, Curtea de Conturi Europeană a analizat, în Raportul său special nr. 26[4], motivele întârzierilor survenite în implementarea sistemelor electronice prevăzute de CVU. Aceasta a subliniat că întârzierile au fost cauzate de mai mulți factori, în special de: modificările aduse sferei de cuprindere a proiectelor, resursele insuficiente alocate de UE și de statele membre și procesul decizional îndelungat, o consecință a structurii de guvernanță pe mai multe niveluri. De asemenea, Curtea a constatat că întârzierile nu au fost raportate în mod corespunzător de Comisie și că obiectivele și mecanismele de raportare ale programului Vamă 2020 nu au fost adecvate scopului de monitorizare a implementării. Între timp, Comisia și statele membre au realizat progrese importante în îmbunătățirea supravegherii punerii în aplicare și în ceea ce privește rezultatele și sunt acum în situația de a evita mai bine riscurile de întârzieri suplimentare în punerea în aplicare a programului de lucru privind CVU și de a asigura adoptarea de măsuri ca urmare a recomandărilor din raportul special.

În general, ar trebuie să se țină seama de faptul că orice inițiativă politică nouă adoptată din prezent și până în 2025 care impune obligații în ceea ce privește sistemele vamale ar risc să conducă la o întârziere în finalizarea sistemelor electronice prevăzute în CVU până la termenele respective. Lumea se schimbă rapid și poate deveni extrem de important – de exemplu, din motive de siguranță și securitate – să se solicite autorităților vamale să

[4] Curtea de Conturi Europeană (2018), *O serie de întârzieri înregistrate în implementarea sistemelor informatice vamale: ce anume nu a funcționat?*

îndeplinească sarcini suplimentare la frontierele UE. Astfel de sarcini noi ar putea însă necesita modificări suplimentare ale sistemelor electronice.

Revenind la sondaj, **una dintre principalele constatări este un model comun al dificultăților și riscurilor de întârzieri în statele membre, din cauza lipsei de resurse a acestora și a complexității proiectelor CVU**. Un număr considerabil de state membre au raportat o lipsă de pregătire la nivel național în ceea ce privește managementul proiectelor. Există cazuri în care nu au fost încă atribuite contracte pentru niciunul dintre proiecte și, în unele cazuri, proiectelor nu le-au fost încă atribuiți manageri de proiecte naționale. Statele membre au indicat lipsa resurselor umane ca un risc ridicat pentru implementarea cu succes și la timp a proiectelor. Se constată o problemă legată de lipsa resurselor umane nu numai din punct de vedere cantitativ, ci și calitativ, unele state membre precizând că personalul lor nu deține cunoștințele de specialitate necesare în domeniul vamal.

În plus, mai multe state membre și-au exprimat **îngrijorarea cu privire la instabilitatea percepută a cerințelor comune în materie de date care urmează a fi utilizate pentru sistemele electronice**. Aceste cerințe comune în materie de date sunt stabilite în anexa B[5] la actul delegat al CVU, din cadrul pachetului CVU. În cursul procesului de dezvoltare a anumitor sisteme transeuropene, s-a constatat că, în unele cazuri, anexa B nu a putut fi pusă în aplicare, având în vedere nevoile funcționale, sau a putut fi pusă în aplicare doar cu costuri disproporționate. De exemplu, în contextul ICS2, a fost necesară introducerea unor coloane suplimentare în anexa B pentru a reflecta toate seturile de date care sunt posibile în cadrul ICS2. Acest lucru a condus la o revizuire a anexei B pentru a o alinia la specificațiile funcționale și tehnice aferente sistemelor transeuropene și pentru a asigura armonizarea intersistemică, astfel cum au solicitat statele membre și comunitatea comercială. Această revizuire va avea, în mod natural, un impact asupra sistemelor naționale, chiar dacă s-au depus eforturi comune pentru a menține la un nivel minim impactul asupra acestor sisteme. Statele membre care se află în etape avansate de dezvoltare a sistemelor naționale și-au exprimat regretul cu privire la acest aspect, în pofida faptului că revizuirea anexei B este în general apreciată.

Se preconizează că până la sfârșitul anului 2019 se va ajunge la un acord cu statele membre privind anexa B revizuită, iar legislația conexă va fi apoi adoptată în 2020. Cu toate acestea, statele membre se arată îngrijorate de faptul că această instabilitate are un impact negativ asupra eforturilor lor de planificare națională. Mai concret, acestea sunt de acord cu faptul că adăugarea frecventă a unor obligații și termene noi prin actualizările programului de lucru privind CVU pune în pericol capacitatea lor de a reflecta cerințele comune în materie de date în sistemele lor naționale. Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că revizuirea actuală a programului de lucru privind CVU a devenit necesară pentru ca articolul 278 modificat din CVU să fie pus în aplicare în mod corespunzător. Modificarea articolului 278 din CVU este rezultatul compromisului la care au ajuns Parlamentul European, Consiliul și Comisia. Aplicabilitatea diferitelor coloane din anexa B la actul delegat al CVU are legătură cu datele de instalare a sistemelor electronice definite în programul de lucru privind CVU.

O altă preocupare pe care statele membre și-au exprimat-o este legată de **instabilitatea creată și de dificultățile de planificare ca urmare a ciclurilor de revizuire în curs a documentației comerciale și informatice**. Aceste cicluri de revizuire (în cadrul cărora documentele sunt actualizate în mod repetat ca urmare a contribuțiilor din partea experților)

[5]Regulamentul delegat al Comisiei (UE) 2015/2446 din 28 iulie 2015 de completare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele detaliate ale anumitor dispoziții ale Codului vamal al Uniunii (JO L 343, 29.12.2015, p. 1).

sunt necesare pentru a se asigura o înțelegere și o punere în aplicare comune ale sistemelor. Acolo unde statele membre depind de finalizarea documentației proiectului, uneori acestea nu dețin încă nicio formă de planificare națională pentru unele proiecte. Deși multe state membre își exprimă dorința de a lua măsuri de atenuare pentru a se asigura că respectă termenele de planificare prevăzute în programul de lucru privind CVU, procesele lor de evaluare a impactului sunt de durată și complexe și le încetinesc eforturile.

Statele membre au raportat că acționează pe baza unei **abordări „Agile”**[6], care permite flexibilitate. Totuși, o astfel de abordare înseamnă că, în același timp, unele proiecte sunt planificate cu doar șase trimestre în avans. Prin urmare, aceste state membre nu au încă o imagine exactă asupra capacității lor de a respecta datele-țintă de instalare pentru unele sisteme.

În fine, vor apărea noi provocări, care vor necesita punerea în aplicare a unei noi politici vamale, a unor noi măsuri juridice și informatice, uneori în regim de urgență, și care de multe ori pun în pericol sistemele de planificare convenite deja pentru punerea în aplicare a programului de lucru privind CVU (de exemplu, comerțul electronic etc).

În concluzie, pentru moment, nu a fost identificat niciun risc critic referitor la termenul de finalizare a implementării sistemelor prevăzute de CVU până la sfârșitul anului 2025. Acestea fiind spuse, echipelor IT ale Comisiei și ale administrațiilor vamale ale statelor membre trebuie să li se pună la dispoziție resursele adecvate pentru ca acestea să atenueze riscurile ridicate existente de a nu respecta termenele stabilite pentru unele dintre sisteme, în special cele referitoare la sistemele naționale. Este necesar să se asigure personal statutar corespunzător în cadrul echipelor IT care să conducă proiectele, precum și resurse financiare în actualul program Vamă 2020 și în viitorul programul care îl va înlocui, pentru a se asigura prestarea de servicii de către partenerii către care se externalizează. De asemenea, este necesar să se evite denaturarea sferei de aplicare și adoptarea unei noi legislații cu impact asupra sistemelor vamale înainte de sfârșitul anului 2023. Dacă aceste măsuri sunt puse în aplicare, în conformitate cu recomandările din raportul Curții de Conturi Europene, nivelul de risc ar trebui să se afle, în mod rezonabil, sub control.

Acțiuni de atenuare

Comisia utilizează **un tablou de bord al Planului strategic multianual pentru domeniul vamal (PSM-V) ca instrument de urmărire a progreselor și de informare** cu privire la progresele înregistrate de aceasta. PSM-V 2019 și programul de lucru privind CVU pentru 2019 constituie scenariul de referință pentru obiectivele de etapă ale tabloului de bord. Tabloul de bord este prezentat trimestrial statelor membre (Grupul de coordonare privind vama electronică) și comunității comerciale (Grupul de contact pentru comerț), în scopuri de informare și direcționare.

În prezent, Comisia nu numai că monitorizează progresele înregistrate în raport cu principalele obiective de etapă ale proiectului, cum ar fi cele prevăzute în programul de lucru privind CVU și în PSM-V, ci stabilește și obiective intermediare de etapă specifice pentru fiecare proiect (de exemplu, termenele-limită până la care toate statele membre ar fi trebuit să finalizeze testarea conformității). O astfel de monitorizare mai atentă este necesară

[6]O metodă de management al proiectelor, utilizată în special pentru dezvoltarea de software, care se caracterizează prin împărțirea sarcinilor în faze scurte de lucru și printr-o reevaluare și adaptare frecvente ale planurilor.

pentru a face instalarea sistemelor transeuropene descentralizate ușor de gestionat și pentru a se evita costurile suplimentare pentru sistemele de operare vechi și noi în cazul unei perioade extinse de implementare. Întrucât aceste sisteme centrale transeuropene esențiale cu structură descentralizată vor avea succes numai dacă toate statele membre trec la noul mediu, Comisia a îndemnat statele membre să nu aștepte până la sfârșitul perioadei de implementare pentru a face trecerea la noile sisteme. Începând cu anul 2020, se va desfășura un **„Program de monitorizare trimestrială al administrației naționale”** pentru sistemele transeuropene AES și NCTS, cu indicatori-cheie de performanță, cu scopul de a măsura periodic progresele înregistrate și de a trage semnale de alarmă cu mult timp înainte acolo unde ar putea apărea probleme.

O altă măsură de însoțire vizează stabilirea de către Comisie, la începutul anului 2020, a unui **„Program de coordonare a administrațiilor naționale”**, cu scopul de a sprijini statele membre în dezvoltarea și instalarea componentelor lor naționale pentru sistemele transeuropene. Aceste sisteme sunt vizate în mod special întrucât, în perioada 2016-2017, statele membre au convenit că sistemele de import, de tranzit și de export sunt sisteme esențiale și ar trebui să fie considerate principalele priorități în cadrul procesului de implementare. Întrucât mai multe state membre și-au amânat activitatea aferentă tranziției sistemelor și componentelor naționale legate de procedurile de import, tranzit și export chiar până înainte de încheierea perioadelor de implementare, există riscul ca acestea să nu fi prevăzut un interval de timp suficient pentru testarea și finalizarea implementărilor în conformitate cu specificațiile comune și cu politica de tranziție în domeniul informatic. Întrucât sistemele transeuropene vor funcționa în mod corespunzător numai în contextul unui efort comun din partea tuturor statelor membre, problemele sau întârzierile de implementare la nivel național vor avea un impact asupra nivelului transeuropean al sistemelor și vor pune în pericol finalizarea la timp.

În plus, pe baza răspunsului din partea statelor membre, Comisia a identificat deja un risc legat de finalizarea sistemelor naționale al căror termen este anul 2022, în special în ceea ce privește intrarea mărfurilor și domeniul importului, care va avea un impact negativ asupra finalizării CCI.

Aceste programe vor contribui la direcționarea procesului de tranziție în domeniul informatic începând cu 2020, cu asistență tehnică specifică, seminare online, vizite bilaterale, formare, adoptarea de măsuri ulterioare testării conformității, raportare trimestrială a progreselor, gestionarea prestării de servicii etc. Statele membre și Comisia trebuie să fie bine echipate pentru a face față provocărilor viitoare.

Se consideră că rezultatele acestor programe aduc informații valoroase privind progresele înregistrate și vor fi utilizate pentru viitoarele rapoarte anuale privind progresele înregistrate. Aceste rezultate vor furniza informații detaliate privind progresele înregistrate pentru fiecare proiect și pentru fiecare stat membru.

4. CONCLUZIE

În concluzie, este evident că Comisia și statele membre **se confruntă cu provocări** în asigurarea instalării complete a sistemelor electronice prevăzute în CVU până la termenele relevante. În statele membre există probleme legate de resurse, sistemele sunt complexe și interconectate și trebuie să existe o tranziție ușoară de la sistemele existente la cele modernizate, astfel încât impactul asupra comerțului să fie redus la minimum.

Cu toate acestea, este clar și faptul că **se înregistrează progrese concrete**. **Un număr important de sisteme electronice au fost deja instalate și sunt, în prezent, pe deplin operaționale.**

Sistemele care rămân de implementat respectă, în mare parte, termenele prevăzute și finalizarea lor este preconizată în perioada 2020-2025, în conformitate cu planificarea proiectelor definită în programul de lucru privind CVU. O prezentare generală succintă a planificării și a progreselor înregistrate poate fi găsită la figura 2 de mai jos.

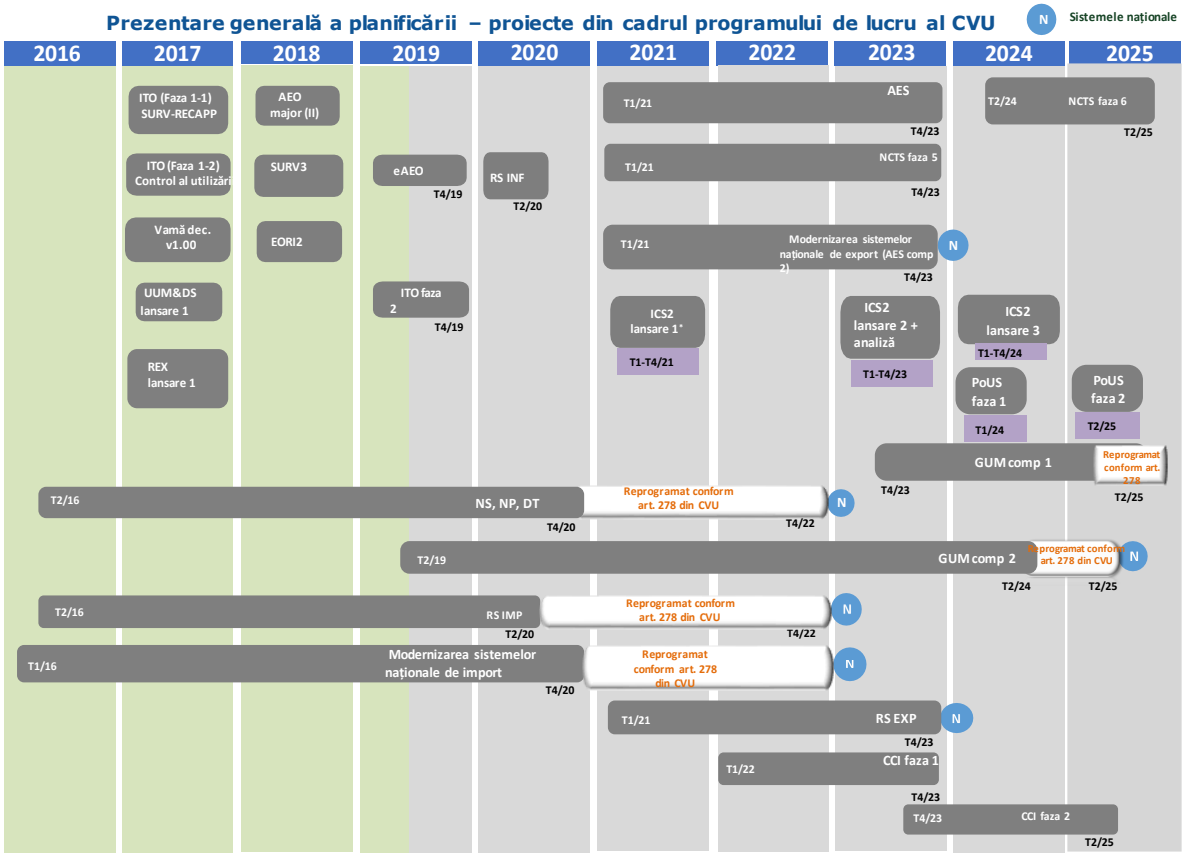

Figura 2: Planificarea proiectelor din cadrul programului de lucru privind CVU

În ceea ce privește aceste sisteme care rămân de implementat, deși au fost evidențiate o serie de probleme la nivelul statelor membre, la momentul redactării prezentului raport, **nu au fost identificate riscuri critice**. Comisia și statele membre își vor continua reuniunile periodice **pentru a direcționa și a monitoriza proiectele** prin intermediul tablourilor de bord ale PSM-V și prin intermediul cerințelor consolidate referitoare la planificare și la raportarea progreselor înregistrate pentru punerea în aplicare a programului de lucru privind CVU. De asemenea, Comisia și statele membre vor continua lucrările de elaborare și dezvoltare pentru sistemele transeuropene care rămân de instalat în ceea ce privește analizele rentabilității și documentele strategice și, de asemenea, vor continua să elaboreze specificațiile funcționale și tehnice (inclusiv specificațiile tehnice tranzitorii în unele cazuri) ca bază pentru lansarea și instalarea sistemelor.

Comisia planifică **acțiuni suplimentare de atenuare** începând cu prima parte a anului 2020, sub forma unui program de coordonare destinat să ofere asistență statelor membre în instalarea componentelor lor din cadrul sistemelor AES și NCTS, în special, și a unui program de monitorizare menit să evalueze progresele înregistrate de acestea în domeniul respectiv. Cu

aceste instrumente de gestionare, Comisia are convingerea că deține mecanismele adecvate pentru a face față provocărilor viitoare mereu în schimbare. Multe state membre și-au exprimat, la rândul lor, dorința de a întreprinde acțiuni de atenuare pentru a se asigura că respectă termenele de planificare prevăzute în programul de lucru privind CVU.

Mai multe detalii privind planificarea și stadiul fiecărui proiect sunt furnizate într-un **document de lucru al serviciilor Comisiei publicat împreună cu prezentul raport**.